

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. Szechenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kazektól
fogadtatnak el

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 ft — kr.
Negyedévre . . . . . 2 ft 50 ft.
Egy hónap . . . . . 1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopetitor egyszeri beiktatásáért 5kr
Bélyegj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyiltér 4 hasábsopetitorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Szerda Február 29.

43. szám.

Ghyezy Kálmán

(1808—1888).

Ghyezy Kálmán nincs többé. A nemzet ébredésének, a magyar történelem e legszebb, legheroikusabb s eredményeiben legsikeresebb korszakának egyik legnagyobb alakja, e század magyar politikai köztársaságai közül a legelső egyike, tegnap reggel elköltözött az élők sorából.

Pártkülönbség nélkül minden hazafi busulva, könyezve áll meg a nagy ember sötét ravatalánál; gyászolva a nemesség elnévelését, mely mindig a haza javáért dobogott, hevült és fájlalva a vesztet, melyet az ország szenvedett, s vajh, lesz-e olyan, a ki pótolja azt.

Esze, szorgalma, tudománya nagy és tiündöklő volt, mint jelleme és gondolkodás módja, melyek a magyar közélet e-gén fényesen ragyogtak még élete alkotmányánál is.

Az a sajátosság jelsége, mely legnagyobb gondolkodó államférfiainknál észlelhető, nála is meg volt: a fényes és meleg hazaszeretet, s a sötét és hideg aggodalom. Sőt Szechenyi, Kemény Zsigmond és Deák mellett, kik annyi hajlammal bírtak a tépelődésre, és aggodalmoskodásra, ez a vonás, mely nemzeti jelleggel bír, talán Ghyezyben fejlődött ki leg erősebben. De e súlyos teher alatt ő még sem törött meg, csak nemesen szenvedett. De azért teljesítette kötelességét mindentéren; öntudatosan, önfeláldozólag.

Szereplése az 1861-ki országgyűlés élén mint annak elnöke, a férfiaságban, határozottságban s bölcs hazafiságban méltó kiegészítő kép Deáknak e törvényhozás történetét szinte egészen betöltő nagy alakja mellé. S midőn az alkotmány helyreállítása után bekövetkezett az idő, a melyben Ghyezy veszélyeseknek látta a közjogi küzdelmeket, szereplése azok

megszüntetése körül szintén nehéz, de hazafias kötelességteljesítés volt. S az vezette élte utolsó éveiben is, mikor gyakran hallatta szavát, pénzügyi bajaink veszedelmére irányozván a figyelmet, tán tulfektetén színezve sokszor, de a legnemesebb s leghazafiasabb intenciókból indulva ki mindig.

A történetírás úgy fog vele foglalkozni, mint korunk egyik legfigyelmre méltó alakjával, a ki bizonyos mértékig mint a kételkedés szellemének óvatosságra intő classicus képviselője, halála után is hatni fog.

S mikor a nemzet legnagyobb sikerreit fogja kivívni, akkor fognak, úgy lehet későbbi generációk, legnagyobb szeretettel gondolni emlékére, e nemes emlékre, mely előtt, mint egy önzetlen ember, kitartó jó barát s nagy látókörü államférfi emléke előtt örökké tisztelettel fog meghajolni minden magyar.

Ghyezy Kálmán életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Atyja Ferenc, Komárommegye első alispánja, anyja Szentiványi Thekla volt. Kálmán 1808. febr. 12-én született Komáromban. Iskoláit ugyanott s Győrött végezvén, a jogi pályára szentelte magát és 1828-ban, tehát 20 éves korában, már ügyvédi vizsgát tett Pesten, hol gyakorlati szerzés és jogi ismereteinek kibővítése végett még két évig maradt. 1830-ban a királyi család ráczkevei uradalmába rendes ügyésznek nevezetett ki, mi a fiatal ügyvédnek akkor sokaktól méltán irigylt szerencséje volt. Ő azonban csak egy évig élt azzal, a mit mások szerencsének neveztek, mert nagyobbakra törő és szélesebb látókört kereső lelkét a magán ügyészség nem elégítette ki s tanulmányainak épp oly kevéssé adott táplálékot, mint tett- és becsvégyának.

Lemondott tehát 1831-ben az uradalmi ügyészségről s Komárommegyébe magánbírtokára vonulván vissza, közjogi és államtudományi tanulmányoknak élt. Két év múlva a megye közbizalma szolgáltatta ki magányából, első aljegyzővé választván meg, tiszteletbeli főjegyzői czimmal és ugyanez évben házasa-

ságra lépett Bodorfalvi Baranyay Borbálával, kivel egy derék fiúnak adott életet, de meg kellett érnie, hogy családi boldogsága mindkét eszközöljé, nejt s férükort ért egyetlen fiát sirba kellett kísérenie. A fájdalomtól sem kímélte tehát meg a gondviselés Ghyezy életét.

1839-ben megyéje valóságos főjegyzővé választotta meg s tollának ereje már akkor a maga egész erejében tiündöklött, éppen úgy, mint törvényismerete, szigorú igazságossága s eszméi emelkedettségé: a megye, melyben a Pázmányok tiündöklöttek, elismerésének legfőbb jelet adta iránta, midőn őt az 1843-diki országgyűlésre egyik követéül küldötte. Még tartott az országgyűlés, midőn 1844-ben Komárommegye első alispánjává választotta s a három év múlva 1847-ben bekövetkezett tisztújításon ismét megerősíté e hivatalban a megye közbizalma.

De már szélesebb hatáskörü pályára várt reája. 1847 novemberében személynöki — s még ugyanabban a hónapban nádori ítélőmestorré nevezetett ki. Ghyezy az utolsó pozsonyi országgyűlésen is, az örökre emlékeztető 1847—48-án, mint nádori ítélőmester vett részt. Az első magyar miniszterium megalakulásánál oly tanultság és tehetség, mint a Ghyezyé, nem maradhatott figyelmen kívül s az első magyar igazságügyi miniszter, Deák Ferenc, őt hívta meg államtitkárnak. Az erre következő pesti nemzetgyűlésen Ghyezy Komárommegye egyik kerületének képviselőjéül jelent meg. A Batthyány-párthoz tartozott és annál maradt akkor is, midőn a dolgok bonyolultával Kossuth politikájára lón a döntő. Midőn az első Batthyány-miniszterium visszalépett és a beállt válságban Batthyány új miniszterium alkotására szólított fel, az általa felterjesztett névsorban találjuk Ghyezy Kálmán nevet is.

Az ügyek azonban mind rohamosabban fejlődtek; Bécsben a reakció diadalmoskodott. A hullámok magasabbra csaptak s midőn december végén a válság odajutott, hogy a kormányt az országgyűlésnek futni kellett Debreczenben; sokan mindent veszni élve, a magányt keresték fel. Pázmány, a képviselőház elnöke, Szentkirályi Mór s mások visszavonultak. Ghyezy is ezek közé tartozott. Egészségében is megrendülve, nemcsak hivatalát, hanem képviselői mandátumát is letette s a magán életbe vonult vissza.

Az októberi diploma új tevékenységre szólítván a közélet harcossait, az 1861-iki

képviselőházban Ghyezy is megjelent és akkor egyhangulag választott meg annak elnökévé. Amint elnöki székebe beleült, megszünt pártember lenni, bár nyílt titok volt, hogy a határozati párttal rokonszenvezik.

Az 1865-iki országgyűlés megnyitakor határozott politikai programot vontak vászlatat a két nagy párt közé. A kiegyezési nagy mű megkezdett, Ghyezy, Tisza és Nyáryval tekintélyes kisebbségben küzdött Deák programja s megoldási módzatai ellen. Végre a nagy többség elfogadta. Deák javaslatát, a király megkoronáztatott, a törvények szentesítették, a miniszterium kinevezetett. Ghyezy és pártja résztvettek az első delegációban és pedig Ghyezy igen tevékeny és hasznos részt vett abban. Ghyezynek egyébiránt mindenütt, hol komoly munkásságra volt szükség, nevezetesen szerep jutott.

Az 1869-iki országgyűlés végén, noha eddig rendületlen tagja volt a balközépnek, a kiegyezési mű elleni kételyei már csillapodtak, sőt csaknem egészen elenyésztek.

Beszámoló beszéde már talált elismerni valót a kiegyezésben és az 1872-iki országgyűlés elején már bejelenté a balközépi klubban, hogy az ő politikai álláspontja sokban nem ugyez meg a pártéval. A párt mindazáltal magának megtartotta, sőt pártelnöké-nek megválasztotta. Azonban csak egy évig volt változatlan tagja a balközépnek, mert az 1873-ik év végén már Podmaniczky, Domahidy, Horánszky, Mátyus, Huszár Imre és mintegy 20 egyéniség társaságában a közép-pártot alapítá meg. E párt később vissza üremkedett a balközépbe, azonban tagjai, mikor Ghyezy 1874-ben pénzügyminiszteré lön, ellenében és általában a Bittó-kabinet ellen passzív oppozíciót foglaltak.

A nagy füzio alkalmával Bittó társaságában ő is visszalépett ugyan, de az akkori házelnök, Percezl Béla igazságügyminiszteré lön, újra megválasztott (tehát 14 év múlva) a képviselőház elnökévé. Majd a magánéletbe vonult vissza, a honnan a korona őt a főrendiházba hívta meg. Ottani működése ismeretes. Ghyezy életcéljál az is merte, hogy a magyar állami háztartás rendezéséhez hozzájáruljon; ezt tette mint pénzügyminiszter, erre törekedett mint főrendiházi tag. Csak a halál akaszthatta meg ez önfeláldozó nemes munkájában!

Ghyezy egyéniségére érdekes világot vetnek a következő apróságok: Egyike volt a képviselőház és legutóbb a főrendiház leg-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A bojár leánya.

Regény.

Írta: **Vértesi Arnold.**

(Folytatás.)

Kevés reménye volt most már a fiúnak arra, hogy választ kap Oláhországból. Már annyi idő eltelt, hogy e levél kétszer is megjárhatta volna ezt az utat; ekkor egészen meglepetve megkapta a várt választ.

Rajta volt az oláhországi postabélyeg; a boríték rendes állapotban volt, nem látszott rajta, hogy talán valaki felbontotta volna. Férfi kézzel volt írva a czím, de a levél maga bent női kézírás volt, francia nyelven szöveg, mint a hogy Pali irt hozzá, s Marina de Fehér volt aláírva.

A levél írója csodálkozik, hogy egy idegen urnak kedve jön oly kérdést intézni hozzá s különösképpen tartja, hogy nem inkább hivatalos uton tudakozódik. Kéri, jövőre sziveskedjék az idegen ur ez utóbbi utat választani; most azonban a levél írója udvarias akar lenni, miután mint a levél aláírásából látja, férjének valami rokonával van dolga s felel neki kérdésére. Folyó évi ápril 2-án keit egybe Fehér Árminnal, ezen nap tartották esküvőjüket. Nem tudja, miért szükséges ezt tudni a kérdezősködő rokonnak, hanem ha mégis tudni akarja, ime szívesen szolgál e fölvilágosítással.

A fiu háromszor egymásután végigolvasta a levelet nagy fölindulással és nagy figyelemmel, aztán összehajtogatta és eltette.

— Ezt nem írhatta a bojár nő, — szölet zordanon magában; — nem írhatta!

Női írás volt, azt nem tagadhatta, de nem akart hitelt adni neki. Csalás és hazugság mint a többi, gondolá magában. Anyira megerősödött már lelkében az atya elleni gyanu, hogy azt többé e levél sem verhetné ki fejéből, sőt még meg sem ingathatta.

Zord makacssággal ragaszkodott ahhoz, hogy atya nem 1867-ben, hanem már 1866-ban meg-

házasodott. Ez lelkében nem volt többé kétke-
dés tárgya, bizonyosnak hitte, hogy csak a bi-
zonyítványok hiányoztak hozzá.

XXIII.

Fehér Ármín ez idő alatt el nem mulasztotta néhányszor figyelmeztetni Csongrády Gyurit a fiu aggasztó állapotáról s egy párszor azon megjegyzést koczkatáta, jó volna kikérni valami okos orvos tanácsát. Csongrády Gyuri mindig föl-háborodva utasítá vissza.

— Pali teljesen eszén van, — szölet boszu-
nan. — Isten adja, hogy több szomorúság ne érje
nemes lelkét.

Fehér Ármín összeráncolt homlokát kezére
hajtotta le.

— Te felelj róla, — szölet tompán, komoran.

— Én kész vagyok felelni, viszonzá Csong-
rády Gyuri, de nem egyedül magam leszek felelő-
s az Isten előtt, hanem mindazok, kik a fiúnak
nemes lelkét megháborították.

Fehér Ármín nem felelt; összeharapta aj-
kait. Semmi áron nem akart összekapni Csongrády-
val s föl akarta tartani a jó viszonynak legalább
valami szinét.

Mikor az utóbb napokban Pali el-eltűnt s
fél, sőt egész napokig kimaradt, s azután portól
szennyesen, nekivadul képpel tért vissza, Csong-
rády Gyuri is megrezent néha, a fiura pil-
lantva. Fehér Ármín nem szölet meg figyelmeztet-
ni rá:

— Vigyázz, én nagyon féltém Palit.

Csongrády is féltette most már, de nem
akarta bevallani.

Gondolta, hogy a fiu kóborlásai nem lehet-
nek ezáltalok, hogy hihetőleg levelet küld
Oláhországba vagy levelet vár onnan s arravalók
ezek a titkos csavargások, hogy atyját kijátssa
és megelőzze; de már maga a levélírás is, most
miután a hivatalos bizonyítvány megérkezett,
némi lelki háborodottságra mutatott.

Csongrády Gyuri teljes hitelt adott a hi-
vatalos bizonyítványoknak s képtelen volt rögesz-
mének tartani Pali makacsságát. Hiszen semmi
legkisebb jel sem igazolta Pali gyanuját; épen

semmi. Azt ugyan látta Csongrády, hogy Fehér
Ármín gyüllöli, üldözi és el akarja veszteni fiát,
de hiszen ennek oka nem csupán a bűnösnek
fölfedeztetéstől félelme lehetett; gyüllöli, mert
viszont gyüllölte s oda megy ki szándéka, hogy
az örültek házába zárattassa fiát!

Ebben soha kezet nem fog neki nyujtani
Csongrády. Ambár fájdalommal és borzalommal
kellott bevallani, hogy Fehér Ármín baljósata
mindinkább beteljesülni látszik. A fiu titkos el-
eltűnése az utóbbi napokban nagyon gyanus és
aggasztó volt s oly gyakran ismétlődött, hogy
épen ez okból még inkább aggasztó lett.

Csak egy személy lehetett Oláhországbán,
kihez Pali írhatott: Fehér Ármín neje; és Csong-
rády most egy pillanatig sem kételkedett, hogy
a fiu megragadta az utolsó eszközt és ott ker-
sett fölvilágosítást. Várta, hogy Pali talán szölni
fog neki érő, de a fiu nem szölet.

Végre azonban Csongrády Gyuri mégis meg-
szöletotta:

— Édes Palim, te titkózod előttem s
nem szölsz többé nekem, de én tudom, hogy le-
velet irtál Oláhországba atyád nejéhez. Elveszt-
tettem bizalmadat?

— Nem, Gyuri bácsi, — ön nem kiserhet
további utamon; Isten tudja, hová vezetnek azok!
Magannak kell most azokon végigmennem. Igen,
irtam a bojár hölgynek; miért kíméljem én ke-
vély szívét? Az én kedves jó anyámat nem ki-
mélte senki.

— Tudtam, hogy irni fogsz, — szölet Csong-
rády; — talán már az nap megirtad a levelet,
midőn a házassági bizonyítványt megkaptuk. Tud-
tam, készen voltam erre; de a választ már
régóta megkaphattad?

— Csak tegnap. Oh Gyuri bácsi, gyaláz-
atos család az, a mit velem el akarnak hitetni. De
én nem hiszem! E női kéz vonásai is hazudnak.
Nem bírom elfelejteni a gyűrűt, melynek körira-
tát a lugásban olvastam, s atyám rémült sápadt
arczát, mikor azt kezembem meglátta. Nem, én
nem csalódhatom! Az ámtás, a hazugság el nem
fog tántorítani, mint el nem tántorított az ijesz-
tés és félelem. Tovább megyek és felderítek

mindent. Én tudom, hogy sejtelnem igaz. To-
vább megyek. Oláhország nincs valami nagyon
messze. De habár a tengereknek túl, a világ má-
sik végén volna is, oda is elmennék, mert meg
kell tudnom az igazságot és megbosszulni anyámat?

Ajka reszketett és hangja suttogott, ha-
nem élesen szaporán gödültek a szavak s némi-
leg hasonlítottak a kigyó sziszegéséhez.

Csongrády Gyuri eltakarta arczát; el akarta
rejtetni mély szomorúságát és megdöbbenését.
Most már vészve van a fiu, gondolá, most már
rögeszméje legyőzte az ész hatalmát s teljesen
uraikodik fölötte.

Elkérte a levelet Palitól, melyet ez Fehér
Ármíntól kapott Oláhországból. Pali habozás
nélkül odaadta.

(Folyt. köv.)

Apa és fia.

I.

Gavinard Sándor, a nagy vállalkozó, a kit
egész Páris ismert, dolgozó-szobájában volt el-
foglalva. Egész jókedvűen s minden lelkiis-
meretfurdalás nélkül fogalmazta a bányarész-
vénytársulat hetedik évi jelentését. Ő volt a
társulat elnöke, s mint könnyen elképzelhet-
tik, értett hozzá, mint kell a nagy közönség
szemeibe port hinteni.

Már többször dörszölgötte a kezeit meg-
elégedetten holmi nagy mondásnál, a mely a
fizető publikum részére mézesmadzagnak volt
szánva, midőn inasa igazi japáni tálcán látó-
gatójegyet nyujtott át.

— Gavinard Armand! — mondá a nagy
vállalkozó, miután többször forgatta jobbra-
balra a jegyet. — Gavinard Armand! Nini,
fureaa! hát ilyen is van a világon? Miféle
Gavinard lehet ez?

— Az afrikai vadászok egyenruháját vi-
seli — mondá magyarázó hangon az inas.

— Vadász? No, ez még szebb! Hát le-
hetséges volna, hogy rokonom is akad? Hadd
lépjen be!

És Gavinard Sándor minden lelki furda-

szerepebb és legelőkényebb jelenségeinek. Fekete ruha, magyar nadrág, régi divatu fekete selyem nyakkendő, melylyel hatszorosan csavarta be nyakát (nincs halandó, a mosónén kívül, aki inggalérját valaha látta volna.) kissé hajlott, magas termet, kusza bajusz, simára borotvált áll, éles tévedező szemek s keményvonású táblabíró arca: ime ebből állott külseje. — Mikor pénzügyminiszter volt, akkor engedett meg magának egyetlenegy fényűzést. Es ez abból állt, hogy vastag fekete selyem alsómellényt vett fel, valahányszor tanácsba ment, hol ő Felsége elnököt. Ezt is pedig nem hivalkodásból, hanem azért, mert a király télen is a fűtetlen, vagy félig fűtött szobát szereti.

Egyszerűsége közmondásos volt s ömbar a pénzügyminiszteriségben megelőzte át Kerkapolyt, aki pedig a tekintetes úrnál nagyobb czimet sohase követelt; mind a mellett mindig nagyot néztek a miniszterium magas rangu hivatalnokai, midőn bemenvén a kegyelmes ur dolgozó szobájába, ott Ghyezy Kálmánt viseltes öltönyben, hosszuszaru fődétlen, fekete cseréppával találták a hivatalos iratok közt, nagy figyelemmel dolgozgatva.

Országgyűlés.

Budapest, február 28.

A főrendiház ma rövid ülést tartott, melyen a napirend előtt Vay Miklós báró koronőr a főrendiház elnöke érzékeny szavakban emlékezett meg arról a csapásról, mely Ghyezy Kálmán halálával az országot s az országgyűlést is érte.

Napirendre az 1886 ik évi állami költségvetés részletes tárgyalása volt kitérve, mely a költségvetés elfogadásával ma véget is ért. Fölzárulással csak a vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetésénél történt. Ha a y nald Lajos bíróokérsek ugyan az egyetemi alap tételénél megújította azt a felszólalást, melyet a catholikus főpapság évente megszokott tenni. Hangsúlyozta ugyanis ezen alap catholikus jellegét, tiltakozott annak állami kezelése ellen és az ellen, hogy az utóbbi időben „országok alapnak” nevezik. Zichy Nándor gr. e felszólalást a világi catholikusok részéről támogatta s hangsúlyozta, hogy az alapító intenciójához hiven catholikus alapként kell azt tekinteni. A vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében Berzevichy Albert államtitkár válaszolt és kijelentette, — hogy a kormány az egyetemi alappal szemben elfoglalt álláspontját továbbra is fentartja és erre vonatkozólag csak ismételteti a mit a kormány már más ízben nyilvánított. A mi pedig az „országok” czimet illeti, az egyszerűen csak annak a ténynek illusztrálása, hogy az alapok országok kormány kezelése alatt állottak és állanak jelenleg is.

A képviselőház mai ülésének elején elnök meleg szavakban emlékezett meg Ghyezy Kálmán elhunytáról, mely fölött a ház jegyzőkönyvileg részvételt ad kifejezés s az elhunyt sírjára koszorút tétet. Ezután áttért a ház a Romániaival kötött háttárendezési egyezményről szóló törvény javaslat tárgyalására. A vitát Letkóczy Imre előadó nyitotta meg s utána br. Orozy Béla miniszter fejtegette a határozás szükségét. Erőssy Gyula erős támadást intézett a sérelmes egyezmény ellen, mint a mely ellenkezik a magyar álla-

misággal és közjoggal. Maga és társai nevében határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a kormány oly új egyezmény kötésére utasítatnék, mely a magyar államiságnak és közjognak megfelelő legyen. Bethy Ákos közjogi szempontból szintén sérelmet lát ezen egyezményben s egy másik határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a javaslat a kormánynak visszaadandó a közjogi helytelen kifejezések kiigazítása végett. Utána Tiszta Kálmán miniszterelnök szólt a ház feszült figyelmétől kísérve, reflectálva az Erőssy és Bethy ellenvetésére. Elismerte, hogy vannak az egyezményben egyes, a közjogi correct terminológiával ellenkező kifejezések, de ezekből veszély a magyar államiságra nem származik. Végül kifejté a miniszterelnök, hogy az egyezmény elnem fogadásának parlamenti szempontból egyedül correct következménye: a kormány visszalépése volna. Justh Gyula és Orbán Balázs is hevesen támadták meg a törvény javaslatot; míg Ivánka Imre Justhnak egy kifejezését („osztrák-magyar birodalom”) apostrophálván, ez utóbbi szavait magyarázta. Gr. Apponyi Albert is a szerződés közjogi sérelmeivel foglalkozott beszédében és a miniszterelnök szavaira replikázott. Beszédét azzal végezte, hogy visszaléphet ugyan, s felvetheti a cabinet kérdést, mikor neki tetszik, de nem kellene olyankor tennie, mikor ezt csak a magyar közjog sérelmével teheti. Szólok ezen mondása zajos éljenzéseket provokált az ellenzéken.

Mocsárláz.

Ha az Onega és Ladoga, Néva és Volga, és a többi különféle néven nevezendő álló és folyó vizek, melyek az északi sivatagokat körülmoszák, medríket elhagyják, a lapályokon lomhán szerteáradnak s ott még lomhábban megmaradnak, nedves-ködös párák szállnak fel belőlük, melyek messze mértföldekre dögveszessé teszik a légtér s körülöttük minden élő lénynek emésztő mérget visznek ereikbe a lélekzettel — a mocsárláz. Ezen betegség újabb időben igen elterjedt legutóbb fajtájában, az oroszban. Nemesak Pétervárott, Moszkvában és Varsóban, Odessza körül és a Krímben és nemesak a ragályos moszkovita delirium szabadalmazott fészkeiben az isten-áldotta és csarátkozta Balkánfélszigeten, de még Bécsben és itt Budapesten is láttunk példányokat ezen mocsárláz hidegtelestől és forróságából; Bécsben Zivny hazaárulási pere, nálunk Popovics tiszteendő ur méltatlan farsangi játéka a karánbeségi mandátummal.

A két utóbbi jelenség — alapjukban véve — inkább komikus benyomást kelt, nem is veszik őket tragizs — írja a „Pester Correspondenz”. — Mikor még a zsidók egy helyre települve önálló nemzet voltak és isteni tiszteletüket áldozatok bemutatása által hatásosabbá akarták tenni, egyebek közt az szokásuk volt, hogy az esztendő egy meghatározott napján jól leszdítak egy kecskékat esküdözés és mondások közt a nép itélőszéke előtt, nyakába akasztották az egész község bűneit s aztán e szép teherrel megrakottan elkergették a pusztába, a pokolba. Mikor a

zsidók később elvesztették hazájukat és országukat és az egész földön szétszóródtak, megszüntették az áldozatbemutatást s ennek helyére lépett a bibliának az oltár előtti ünneplés nyilvános felolvasása heti szakasokba. Minden felolvasásra került heti szakasz kilencz alosztályra osztott s minden ilyen alosztály meghallgatására a község egy-egy tagja ünnepélyesen felhivatott. — A község minden tagja Isten és emberek előtti nagy kitüntetésnek veszi, hogy ily alkalomból az oltár elé hivatik, a felhívási sorsjegyekre valóslágos árverést tartanak és különösen fontos bibliai helyek meghallgatására való felhívásért sokszor egész tekintélyes összegek ígértetnek a versenyben.

Csak Mózes V. könyvének 27. és 28. fejezeit kerülik s átkozják, — ezek meghallgatására egy tisztességes községi tag sem akar az oltár elé lépni, erre a községi szolgának mint erkölcsi poroszónak kell magát feláldoznia, édesanyu arezintorral engedi a válogatott átkok és szitkok záporát szegény, rendszerint kissé bolond fejére zuhogni, és a hitközség az ellenállhatatlan nevetési inger miatt nem jut hozzá, hogy az akarata ellen bünbakon szánakozzék.

A Zivny-k és Popovics-ok csak szegény bakok, a kik csak mások bűneit hordják magukon s kiket valóban legjobb futni engedni, összekuszált lázálmaik pusztájába kergetni. Igen nagy megtiszteltetés lenne vértanukká tenni őket. A politikában még kevésbé szabad megtörténni, mint a polgári életben, hogy a kis tolvajokat felkössék, míg a nagyok kincseket gyűjtenek halomra.

Egy jó adag kinaháj s jobb megemlékezés végett mindenestre még egy erős orrficska s ezzel — vége. Ha a fennemlített fejezeteket nyilvánosan és ünnepélyesen a nyakukra olvasták, ismét egész nyugodtan távozni engedhetik őket, a pánrussizmus az egyházaiat.

Az itt esetelt korecsfajnál bizonynyal komolyabb azon valódi, igazi mocsárláz, melynek deliriumai egész népek velejét emésztik, világrésziünk egész dél-keletét göresös vonalásba ejtik; de végre is van ezek ellen is hathatós szer, csillapító és enyhítő por a modern gyógyszerészetben és vannak markos ápolók, a kik a rendelt orvosságot az ellen-szegülő betegnek, szükség esetén erőszakkal is beadják.

Külföld.

Az orosz actió. A „Nemzet” bécsi levelezője az ottani politikai körökben vett értesülés alapján a bolgárügyekre nézve következőket írja: Most tehát a portát illeti a szó és az itteni hivatalos körök nézete szerint minden további alkudozás és eszmecsere az orosz közlemények felett teljesen czéltalan volna mindaddig, míg a szultán kormányja nem nyilatkozott. A porta elhatározása sok tekintetben irányt adhat az eszmecsere további irányának és alakjának; mindamellét

III.

Két év alatt Armand a legdivatosabb ifjak egyike lett a Szajna melletti Babelben. Szava döntött a klubban, a turfón elsőrendű sportsmann hírében állott. A nők sem voltak vele szemben tulságosan szigoruak. Jó izlésének és hírnevének köszönhetette, hogy a gazdag Rungberg Irma, tizenkét millió franknyi vagyonnak egyetlen örököse, belézeretett s egy igazi párisi macaksságával kijelentette, „hogy vagy Gavinar Armand lesz a férje, vagy pedig egyáltalában nem megy soha férjhez.”

Ezalatt Gavinar apó hűségesen fizette a fia adósságait. Szemrehányást sem tett neki, ha kissé túllépte a kiszabott budget határait. A világ előtt is kifogástalan magatartást tanusított iránta. Kitünő színész volt, egészen beletalálta magát az apai szerepbe. Egy reggel magához hívatta a fiát. Mosolyogva fogadta s a mosoly akkor sem hagyta el, midőn ezeket mondta:

— Uram! csaknem két éve, hogy együtt vagyunk. Adtam e önnek ez idő alatt panaszra okot?

— Soha! — mondá elismerő mosolyal ifjabb Gavinar.

— Hát csak annyit akarok most mondani, hogy ez nem mehet így tovább. — Maradjon nyugodt uram! A dolog csak annyiból áll, hogy tönkre vagyok téve. Mint történt a dolog? Nem hinném, hogy szerfölött érdeklő önt. Fölkérem tehát, uram ne számítsen többé rém. Az ön jövője nem okoz nekem tulságos aggodalmat; a mennyire ismerem, tudom, hogy nélkülem is célt fog élni.

— De uram! — kiáltott Armand, ön napyon is könnyedén veszi a dolgot. Nagyobb csapás nem is érhetett volna mostanában. Epp akkor mondana csődöt, midőn Rungberg kasszonygyal akarok egybekelni? Hát lehetséges nek tartja ezt? Nem az ön bukása rémit el,

azonban a politikai körök nem szünnnek meg hangsúlyozni, hogy az esetleg megindítandó alkudozásoknak minden reális alapja hiányoznék, ha a hatalmak már előzetesen tisztába nem jönnének maguk közt az iaánt, milyen természetűek legyenek a további lépések, a melyeknek az orosz kormány részéről a szerződés hatalmaktól követeltetnek. Bármily eset következzék be: akár alávessé magát Ferdinánd herceg és a bolgár nép a hatalmak akaratának akár nem, Ausztria-Magyarország, Olaszország és Angolország mindenesetre, de valószínűleg leg Németség is kívánni fogja, hogy a későbbi teendőkre nézve előzetes megállapodás jöjjön létre, nehogy a magában véve aratlannak látszó, sőt a berlini szerződés határozatainak is megteelő első lépés beláthatlan következményeket vonjon maga után, az izgalmakra a nélkül is mindig annyira fogékony európai Keleten. Hogy Németség is ehhez a nézethez csatlakozzék, az itteni körökben annyival kevésbé tartják valószínűtlennek, mert Bismarck hg. febr. 6-ki beszédében csakis Oroszország diplomatiái uton teendő lépéseit igérkezett támogatni, és ezen igéretét be is váltotta az által, hogy a konstantinápolyi nagykövetet utasította, a portán az orosz közleménnyel ugyanazonos közlést tenni. Az már azonban nagyon kétséges, sőt jöformán valószínűtlen, hogy a meny nyílen a porta vagy a hatalmak első intelmének Sophiában fogantja nem volna, az esetleges diplomatiái actió czélját, Ferdinánd herceg leköszöntését vagy eltávolítását, kény-szerrendszabályok nélkül, tehát diplomatiái uton el lehessen érn. Ebben az esetben Németség minden valószínűség szerint szintén tudni fogja, mi legyen egy más, mint diplomatiái természetű actió, alakja és következménye.

A „Times” jelenti: Anglia és Olaszország sokkal messzebbre menő telvilágosításokat kértek Oroszországtól, a bolgár ügyben teendő további lépések tekintetében, mint Ausztria-Magyarország. Erre Oroszország Londonban és Rómában szóbelileg kinyilvánította, hogy soha sem fog egy római catholikus vallásu fejedelmet a bolgár trónon elismerni, a mi által Oroszország jelezte azt is, hogy, ha Coburg Ferdinánd újól meg is választatnék, Oroszország őt el nem ismerhetné.

Napi hírek.

— A debreczeni ref. egyház pénztárihelyiségében holnap márcz. 1-én d. u. 3 óraker gazdasági ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

— Tombola. A Fröbel gyermekkert egy-let által f. é. márczius hó 3-án tartandó, s tombola-játékkal egybekötött táncestély széles körben nagy érdeklődést keltett, a mennyiben nemesak számosan becses adományokkal járultak a gyermekkert jótékony czéljainak előmozdításához, hanem igen sokan szíves készséggel vállalkoztak városunk lelkes hölgyei közül tombolajegyek elárusítására, névszerint: Kéglj Szeréna, Varga Vilma, Berger Ilona, Kiss Irén, Nánássy Mariska, Jablonczay Ilonka, Mayer Adél, Tidős Erzsike, Tóth Mariska, Farkas Ilona, Harsányi Gizella, Szabó Berta, Bernáth Flóra, Katz Irén, Király Róza, Kálmáncshelyi Irén, Zalay Paula, Otrokoosy Emma, Tóth Ilonka, Czéglj Ilona, Osváth Vilma, Csanak Irén, Orbán Jolán, Bosz

hanem csak az a, hogy mondjam csak? — az a folt, a mi ez által hírnevemre esik. Gondolja csak meg a dolgot, hátha még odábbtani lehet néhány héttel. Igazán nagy szolgálatot tenne nekem.

— Eszrevétele helyes, — mondá Gavinar Sándor. — Meglássuk, mit tehetünk az érdekében.

IV.
Egy hónappal később Gavinar Armand és Rungberg Irma kisasszony az oltár elé léptek. A hírlapok nem győzték az ünnepély fényét díszíteni: a mi csak „chic” volt Párisban, megjelent az esküvőn.

Az egybekelést követő reggelen Gavinar Sándor bejelentette magát a fiánál.

— Még nincs minden veszve — mondá vidor hangon — még remélhetem, hogy rendezem ügyeimet. S ha ön segít rajtam, bizonyos vagyok benne, hogy a csődöt elkerülöm.

— Ön tréfál, uram! — szölt hidegen Armand. — Csak nem tételezi föl rólam, hogy ily örültségre adom magamat. Nem elég, hogy megfosztott az örökségemtől, még azt kívánja hogy pénzt kölcsönözzek önnek? Mi jogositja föl, hogy ily ostobának tartson.

Fölemelkedett székéből s hidegen hajolt meg a rábámuló Gavinar elé.

— Bocsanat, uram, de belátja ... várnak rém!

Idősb Gavinar elspádot. Először életében vett rajta erőt az érzélem. Csaknem zokogó hangon kiáltotta:

— Armand! Fiam, Armand!

Ifjabb Gavinar ajkán szánakozó mosoly mutatkozott.

— Az ön fia? — mondá gunyos hangon Ugyan uram, ki biztosít arról, hogy ön csakugyan apám? ...

(Franciából.)

may Irma, Or Ellinger Ilon Kubai Józsa Steinacker V Ilona urhölgy Dr. Legányi és zász Elekné, V hamer Alb zottsági tagja Berger Jenő, Darvassy Fe ifj. Kovács S Zoltán, Dr. e zinger Géza Vass Antal tánczrendező Endre, Dal Lajos, Sárv egyleti titk táros urak —

— A földmivelé legutóbb ism határozatot ki, hogy val tés nélkül v mérszáz az a mérszáz-közönség m hátrányt ne azt jelenti k a közzalógú tartott árver radt (az ár külön ipar

— A egyesülete r rendes közz d. u. 3 óra ben tartatik gok meghív tes az egyle hető. A köz jegyzőköny megválasztá jelentése s 3., A felü tiszta jöve díjazása. 5. zottság kilé 6., Határoz társulás me szabályok 7. mében bea igazgatóság

— A cz. sztalos midőn ezt szersmind e netemet fej 29. Németj

— Fe egyesületé detett felol tartandó d tartatni.

— Kö ref. tanító ismeri itt, adni hálás Dániel orve től folyamé

— A hétől-hétre tők számár A testület jegyző.

— Me czius hó 1-é helyiségébe melyre a teteltel me

Adakó 1 frt, 5 kl Adolf 5 frt rixs. Weiss menthal L Keszenbaur

— Eg község k 17—18 éve szőbbnek é szép leány derék, tisz vonzalom: ponton áll any kezét. volna. Egy vese. — A rabb lett, Egy napon lők a szob jain behoz pa viz volt szeretetnek életnek. Fe tekve, halv faoldattal kis papirt volt írva:

— Gy datjuk ked mássy La folyó évi 3 életének 3 történt gy drága halo délután 2 tartása s háztól a szertartás örök nyug szertartart és az elhu meghívjuk

szünek meg... leg megind... reális alap... aguk közt az... renak a további... kormány ré... követeltet... zék be: akár... zeg és a bol... akár nem... szág és Angol... valószinü... fogja, hogy a... es megállapo... aban véve ar... szerződés hatá... beláthatlan... után, az iz... annyira fogé... Németer... ez es atla... kben anyk... k valószínű... h. g. febr... s Orosz... ton teendő... ámogatni... az által, hogy... utasította, a... ugyanazonos... nagyon kétsé... hogy a meny... k első intel... m volna, az... át, Ferdinánd... bitását, kény... k diplomatiá... esetben Né... zertint szintén... mint diplo... és következ...

szünek meg... leg megind... reális alap... aguk közt az... renak a további... kormány ré... követeltet... zék be: akár... zeg és a bol... akár nem... szág és Angol... valószinü... fogja, hogy a... es megállapo... aban véve ar... szerződés hatá... beláthatlan... után, az iz... annyira fogé... Németer... ez es atla... kben anyk... k valószínű... h. g. febr... s Orosz... ton teendő... ámogatni... az által, hogy... utasította, a... ugyanazonos... nagyon kétsé... hogy a meny... k első intel... m volna, az... át, Ferdinánd... bitását, kény... k diplomatiá... esetben Né... zertint szintén... mint diplo... és következ...

szünek meg... leg megind... reális alap... aguk közt az... renak a további... kormány ré... követeltet... zék be: akár... zeg és a bol... akár nem... szág és Angol... valószinü... fogja, hogy a... es megállapo... aban véve ar... szerződés hatá... beláthatlan... után, az iz... annyira fogé... Németer... ez es atla... kben anyk... k valószínű... h. g. febr... s Orosz... ton teendő... ámogatni... az által, hogy... utasította, a... ugyanazonos... nagyon kétsé... hogy a meny... k első intel... m volna, az... át, Ferdinánd... bitását, kény... k diplomatiá... esetben Né... zertint szintén... mint diplo... és következ...

szünek meg... leg megind... reális alap... aguk közt az... renak a további... kormány ré... követeltet... zék be: akár... zeg és a bol... akár nem... szág és Angol... valószinü... fogja, hogy a... es megállapo... aban véve ar... szerződés hatá... beláthatlan... után, az iz... annyira fogé... Németer... ez es atla... kben anyk... k valószínű... h. g. febr... s Orosz... ton teendő... ámogatni... az által, hogy... utasította, a... ugyanazonos... nagyon kétsé... hogy a meny... k első intel... m volna, az... át, Ferdinánd... bitását, kény... k diplomatiá... esetben Né... zertint szintén... mint diplo... és következ...

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Holnap, csütörtökön, 1888. márcz. 1-én:

ENDRE és JOHANNA.

Tragoedia 5 felv. Irta: Rákosi Jenő.

VASUT.

Debreczenből indul:	
B.-pest—N.-Várad felé	d. e. 8 ó. 56 p.
" "	d. e. 11 ó. 46 p.
" "	este 10 ó. — p.
Szatmár felé	éjjel 3 ó. 37 p.
" "	d. u. 3 ó. 39 p.
Kassa felé	d. e. 6 ó. 45 p.
" "	d. u. 3 ó. 55 p.
Nánás felé:	m. á. v. " d. u. 3 ó. 34 p.
" "	vásártér d. u. 3 ó. 53 p.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	éj. regg. 2 ó. 56 p.
" "	d. u. 3 ó. 21 p.
" "	este 7 ó. 19 p.
Szatmárról	d. e. 11 ó. 28 p.
" "	este 9 ó. 31 p.
Kassáról	d. e. 10 ó. 35 p.
" "	este 9 ó. 14 p.
Nánásról:	m. á. v. indh. d. e. 8 ó. 44 p.
" "	vásártér d. e. 8 ó. 35 p.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karezag Vilmos.

Nyilt-tér.

FIGYELMEZTETÉS.

Ezennel kijelentem, hogy nőmnek, szül. Unger Máriának senki sem pénzt, sem értéket képviselő czikketeket, általában hitelt ne nyújtson, mert én azokat nevezettért nem egyenlitem ki.

Stenczel Lajos
m. á. vasuti tiszt.

*) Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

---

ruhakelmék

legújabb tavaszi
dus választékban feltűnő olcsó
árak mellett kaphatók
Bosznay J.
cézguél.

136 sz.
1888.

Hirdetés.

A m. kir. közalapítványi czegléd-misleyi ker. főtisztviségnek f. évi 326 számú rendelete folytán közhírré tétetik, miszerint a p.-ladányi közalapítványi uradalomhoz tartozó Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében Déva-Ványa község határában fekvő I. II. III/a III/b és V. részleteken a vallás alapítványi uradalmat megillető vadászati jog mult évi November hó 1-től kezdve egymásután következő 3, esetleg 6 évre haszonbérbe adatik; erre nézve az árverés f. évi Márczius hó 8-án d. e. 10 órakor a püspök ladányi uradalmi kasznársági irodában fog megtartani, — a melyre a vadászat kedvelők tsztlelettel meghívotnak. Egyéb feltételek ugyan csak a nevezett irodában addig is megtekinthetők.

Kelt P.-Ladányon 1888. február hó 25-én.

Lipovniczky Imre
kir. közalap. urad. számtartó.

Uj férfi ruha üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy sikerült egy első rangú és tehetséges budapesti cégtől kész

férfi, fiu- és gyermek ruhákból

a legjobb kül- és belföldi anyagokban bizományi raktárt kaphatok és mivel én 25 évi tapasztalatomra, posztó és gyapjúruka kereskedésekben, közelebb pedig 8 éven át Biedermann E. és Fia urak üzletében és ismeretvire úgy, mint szintén a bizalomra, melyet megnyerni szerencsém volt, hivatkozhatom, ígérem, hogy ezentúl is fő igyekezetem leendő n. é. közönség igényeit minden tekintetben

jó és olcsó árak

valamint pontos kiszolgálat által kiérdemelni.

Számos látogatást kér

tisztelettel

GEIGER JÓZSEF

férfi, fiu és gyermekruha-bizományi üzlete.

„Férfi ruhák mérték után is készítettnek.”

Tóth Gyula ur házában.

Főpiacz és Hatvan-utca sarkán

Az ártézi kuttal szemben.

ERZSÉBET SZÁLLODA

Budapest, IV. kerület egyetemutca.

E kitűző fekvésű szálloda, szemben az I. hazai takarékpénztár épületével, a királvi tábla, valamint az egyetem-tőszomszédságában, utasoknak kiválóan ajánlható. — Közvetlenül előtte társaskocsik közlekednek a vas-pályához.

Egészen újonnan berendezett szobák 70 krtól fölfelé.
Csinos kávéház és olcsó étterem a szállodában.

Tisztelettel

Schmidt Ferencz,

szálloda tulajdonos.

Minden magyar háatartásban divattá vált már a

LENCK

kávé

használatát a nemes azért, mivel magyar gyártmány, hanem mivel aroma, illat és az alkívészek kifogástalan minősége tekintetében föllépi a kereskedelmünkben előforduló összes kávépótlékokat.

LENCK-kávé kapható minden filiszter és esemegye kereskedésben, s a hol még nem volna vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követelje mint magyar gyártmányt.

Minták kívánára ingyen elbérmentve.

DEBRECZENBEN

a gyár képviselője:

MÜNCH GUSZTÁV ur.

Alapított 1888-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntődéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

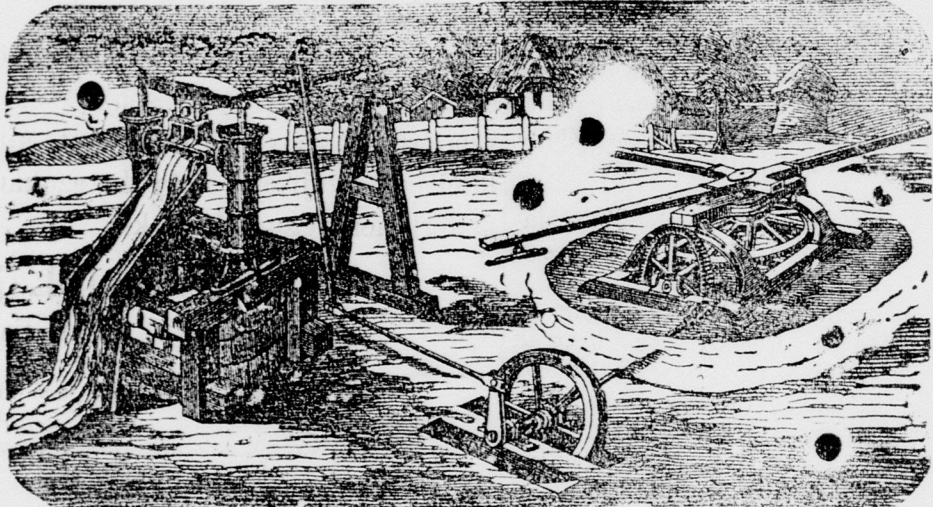
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.